

7

DAGMARA KOZŁOWSKA

Pełne odliczenie VAT od aut osobowych – marzenie czy rzeczywistość?

Tutor: dr hab. Artur Mudrecki prof. ALK

Dagmara Kozłowska – studentka prawa (V rok) oraz finansów i rachunkowości (II rok studia II st.). Interesuje się prawem podatkowym. Bierze czynny udział w unijnym programie organizowanym przez ALK „Prawo do kompetencji” oraz jest członkiem Studenckiej Poradni Prawnej – sekcja prawa gospodarczego. Odbyła roczną praktykę w sekcji prawa cywilnego. Należała także do członków koła naukowego „Forum”. Wzięła udział w finale konkursu na IX Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej dla Studentów *Współczesne problemy orzecznictwa sądowego w sprawach podatkowych w Łodzi*.

1. Wprowadzenie

W otaczającej nas rzeczywistości, życie oraz praca bez środków transportu, szczególnie samochodu osobowego, są prawie niemożliwe. Osoby prywatne i przedsiębiorstwa często użytkują pojazdy mechaniczne celem zaspokojenia potrzeb osobistych, ale także zwiększając efektywność wykonywanej pracy. Niestety takie udogodnienia wiążą się z pewnymi ograniczeniami.

W przeciwieństwie do osób prywatnych przedsiębiorstwa gospodarcze stawiając na zwiększenie wydajności swoich pracowników, a co za tym idzie, generowanie większego zysku firmy, przyjmują politykę wynajmowania aut służbowych. Umowa leasingu pojazdów osobowych i dostawczych zapewnia prostszy, relatywnie szybszy sposób dotarcia do klienta i nawiązania z nim bliższego kontaktu, stanowiącego wartość dodaną dla przedsiębiorstwa. Niemniej jednak, takie udogodnienie niesie ze sobą problem natury prawnej, szczególnie dla przedsiębiorców. Jest nim możliwość odliczenia pełnego podatku VAT od wspomnianych pojazdów (Szafarowska, 2018, s. 53–61).

Od kilkunastu lat podatnicy spierają się z organami podatkowymi, jak zakwalifikować wykorzystywanie samochodu służbowego na dojazd pracownika do pracy z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania pracy. Czy należy przyjąć to jako element nieodłączny, związany z działalnością gospodarczą, czy potraktować jako podróż prywatną? Błędna identyfikacja czynności może doprowadzić do konieczności zapłaty należnego podatku od wydatków związanych z eksploatacją samochodów, co stanowi negatywny aspekt dla jednostki.

2. Regulacje prawne a prawo odliczenia podatku VAT

Pojawiająca się problematyka w zakresie możliwości odliczania podatku VAT ma doniosłe znaczenie dla uczestników obrotu gospodarczego. Źródłem jest brak jednoznaczności w dotychczasowym orzecznictwie, a konkretniej: trudności pojawiające się przy stosowaniu w praktyce prawa określonego w art. 18a ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 86a ust. 4 pkt 1 ustawy o podatku od towarów i usług¹. Jest to prawo do odliczenia 100% kwoty podatku naliczonego, określonego w fakturach dotyczących wydatków związanych z nabyciem (w tym leasingiem operacyjnym), pojazdów samochodowych oraz wydatków związanych z ich eksploatacją (napraw, paliwa itp.), tylko w sytuacji, kiedy pojazdy są wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej.

¹ Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1221.

Warto na początku podkreślić, że w zakresie prawa podatkowego, szczególnie podatku VAT, kluczową rolę odgrywa proces harmonizacji przepisów prawa podatkowego państw członkowskich oraz prawo europejskie. Proces ten jest możliwy głównie dzięki dyrektywom wydawanym przez Radę UE. Aby ujednoczyć te dwa funkcjonujące systemy, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, dalej w skrócie (TSUE), wprowadził szereg zasad, wśród których jedną z głównych jest zasada pierwszeństwa prawa europejskiego i bezpośredniego jego obowiązywania. Wskazuje ona, że proces harmonizacji nie eliminuje prawa krajowego, a jedynie ma zadanie przyczynić się do eliminowania wszelkich rozbieżności w przepisach prawnych.

Organy administracyjne i sądownicze obowiązane są stosować nie tylko polską ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2017 r. poz. 1221), ale również akty unijne, w tym Decyzję Rady UE, wprowadzoną dnia 17 grudnia 2013 roku², która odegrała bardzo ważną rolę przy ustaleniu możliwości odliczenia podatku od pojazdów. Upoważniła Polskę do wprowadzenia ograniczeń odliczenia podatku naliczonego, nie tylko od nabycia, najmu czy leasingu pojazdu, ale i wydatków z nim związanych (Mudrecki, 2011).

Od dnia 1 stycznia 2014 roku art. 86a ust. 1 nawiązywał jedynie do wydatków przeznaczonych na nabycie samochodów, a kwota podatku naliczonego stanowiła 60% podatku określonego na m.in. fakturze lub z tytułu wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów. Sytuacja uległa sporej zmianie po nowelizacji 1 kwietnia 2014 roku. Wprowadzono nowe zasady w zakresie odliczania podatku, gdzie pierwszą z nich było wprowadzenie do ustawy VAT definicji pojazdu samochodowego. Kolejną, uznaną za najważniejszą, była rekonstrukcja artykułu art. 86a ust. 1, gdyż w jego nowym brzmieniu prawo do odliczenia podatku jest ograniczone w odniesieniu do „wydatków związanych z pojazdami samochodowymi”, a nie tylko nabyciem, gdzie katalog tych wydatków określono w art. 86a ust. 2. Należy jednak zaznaczyć, że wspomniane ograniczenia nie znajdują zastosowania do paliw silnikowych, oleju napędowego oraz gazu, jeżeli tylko wykaże się, że pojazdy wykorzystywane są wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej. Co więcej, zmniejszono również kwotę podatku naliczonego do 50% kwoty wynikającej z faktury lub podatku należnego z tytułu np. dostawy towarów czy świadczenia usług (Sokołowska-Strug, Breda i Garbula, 2004).

² Decyzja wykonawcza Rady UE z dnia 17 grudnia 2013 r. upoważniająca Polskę do stosowania środków stanowiących odstępstwo od art 26 ust. 1 lit. a) i art. 168 dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej.

Aktualnie prawo odliczenia podatku VAT od pojazdów samochodowych jest odrębną kwestią w stosunku do możliwości odliczenia tego podatku od wszelkich wydatków poniesionych w związku z ich eksploatacją. Przepisy o podatku wraz z decyzją wykonawczą Rady UE wydaną dnia 17 grudnia 2013 roku, która nadaje Polsce upoważnienie do stosowania odstępstw od art. 26 i art. 168 Dyrektywy Rady 2006/112/WE³, określają możliwość odliczenia pełnej kwoty podatku naliczonego z wyłączeniem ograniczeń wynikających z art. 86a ust. 1 ustawy.

3. Samochód osobowy i przesłanki pełnego odliczenia podatku VAT

Definicja samochodu osobowego została zawarta w art. 5a pkt 19a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych⁴, w świetle którego, za samochód osobowy należy uznać pojazd samochodowy w rozumieniu przepisów o ruchu drogowym, którego dopuszczalna masa całkowita nie może przewyższać 3,5 tony. Dodatkowo, jego konstrukcja umożliwia przejazd jedynie 9 osobom, łącznie z kierowcą.

Chcąc jednak odpowiedzieć na kluczowe zagadnienie owej problematyki, a mianowicie możliwość skorzystania z prawa pełnego odliczenia podatku VAT, nie można poprzestać na tej prostej i krótkiej definicji. Ważne jest, aby odwołać się do art. 86a ust. 4 ustawy o podatku od towarów i usług i wykazać dwie zawarte w nim przesłanki, tj.:

- 1) sposób wykorzystywania pojazdów przez podatnika, zwłaszcza określony (w ustalonych przez niego zasadach) sposób ich użytkowania, który dodatkowo potwierdzony jest prowadzoną przez podatnika ewidencją przebiegu pojazdu, wyklucza ich użycie do celów niezwiązanych z działalnością gospodarczą, lub
- 2) konstrukcja tych pojazdów wyklucza możliwość ich użycia do celów niezwiązanych z działalnością lub powoduje, że ich użycie do tych celów jest nieistotne.

Pierwszy z powyższych podpunktów wskazuje, że istnieje obowiązek prowadzenia ewidencji pojazdu używanego tylko i wyłącznie do celów gospodarczych, ale nie odnosi się do pojazdów, przystosowanych do nich konstrukcyjnie. Dodatkowo podatnik musi złożyć do urzędu skarbowego informację o sposobie

³ Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatkowego od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L z 11.12.2006, s. 1, z późn. zm.).

⁴ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, 2048, z 2017 r. poz. 60, 528, 648, 859, 1089, 1428, 1448, 1530).

wykorzystywania samochodu tylko do celów służbowych, w terminie 7 dni od daty pierwszego wydatku związanego z pojazdem.

Z kolei drugi punkt wskazuje na samochody, które pod względem konstrukcyjnym zostały przystosowane do prowadzonej działalności, wobec czego mogą to być:

- pojazdy inne niż samochodowe, mające jeden rząd siedzeń, oddzielony ścianą lub trwałą przegrodą od przewożonych ładunków, van lub
- pojazdy posiadające kabinę kierowcy i nadwoziem,
- pojazdy specjalne, służące jako m.in. koparka, ładowarka czy agregat elektryczny.

Dopiero tak zdefiniowane środki i spełnione przesłanki zadecydują o tym, czy można zaliczyć dane pojazdy do tych wykorzystywanych tylko do celów prowadzenia działalności i skorzystać z prawa pełnego odliczenia podatku VAT.

Niemniej jednak, rozpatrując powyższe warunki, warto zwrócić uwagę, że ustawodawca nie wymaga ustalenia konkretnych zasad ich użytkowania, ale z pewnością będzie przemawiało to na korzyść podatnika, stanowiąc pewien dowód. Jednocześnie nie ustalono żadnych zasad czy wskazówek, w jaki sposób sformułować te zasady, pozostawiając to w gestii podatnika. Z racji tego, że nie jest to jego obowiązek, samo faktyczne wykorzystywanie pojazdów wyłącznie do prowadzenia działalności decyduje o możliwości odliczenia podatku, z pominięciem art. 86a ust. 1. Co więcej, prowadzenie ewidencji przebiegu pojazdów kolejno potwierdza, że jest on rzeczywiście w tym celu wykorzystywany (Bartosiewicz i Kubacki, 2004).

4. Podatek VAT w świetle orzecznictwa WSA i NSA

Jednym z często przywoływanych orzeczeń i znaczącym dla tematyki niniejszego opracowania, jest wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 20 stycznia 2015 r.⁵. Sąd wskazał, że parkowanie samochodu poza siedzibą przedsiębiorstwa nie może automatycznie pozbawić jej prawa do odliczenia podatku oraz że organy interpretacyjne są związane ze stanem faktycznym wskazanym przez strony. Stanowisko Sądu wskazuje na konieczność stosowania przez organy administracyjne podstawowej zasady neutralności a zastosowana wykładnia prounijna, na którą powołał się podatnik, ma pierwszeństwo w stosowaniu przed wykładnią prawa krajowego, w przypadku powstania konfliktu.

Problemem w tej sprawie była trudność obiektywnego wskazania, że pracownicy korzystający z powierzonych im samochodów firmowych, przeznaczają

⁵ Sygn, akt I SA/Kr 1834/14, M. Podst. 2015/3/25-27.

je wyłącznie do celów związanych z prowadzeniem działalności. Tylko w takim przypadku przedsiębiorstwo może całościowo odliczyć podatek VAT. Jednakże Minister Finansów, w wydanej interpretacji, zarzucił spółce, że nie jest ona w stanie z całą stanowczością zaprzeczyć, że pracownicy mogliby wykorzystywać je również w celach prywatnych. Takie z kolei zachowanie uniemożliwiłoby odliczenie podatku zgodnie z przepisami ustawy. Organ nałożył na spółkę obowiązek koniecznego, obiektywnego potwierdzenia niemożności wykorzystania pojazdów w opisany sposób, ale nie zwrócił uwagi, że jest to niemożliwe. Trafnie WSA wskazał, stosując wykładnię językową, że w zaistniałej sprawie mamy do czynienia z „czynnikiem ludzkim”, więc istnieje potencjalne zagrożenie, że pracownicy skorzystają z pojazdów w niewskazanym celu. Tego nie można całkowicie wyeliminować.

Przemawiając na swoją korzyść, słusznie wnioskodawca postanowił zastosować wykładnię pronunijna, mającą pierwszeństwo przed innymi wykładniami, powołując się na orzeczenie z dnia 15 stycznia 1998 r. w sprawie C-37/95 (Belgische Staat przeciwko Ghent Coal Terminal NV)⁶, w którym to Trybunał Sprawiedliwości przyjął stanowisko możliwości odliczenia podatku, wskazując jednocześnie, że nie stanowi ono żadnej ulgi podatkowej, tylko wynika z samej konstrukcji podatku. Jest to podatek konsumpcyjny, a spółka, będąca jedynie podmiotem wykorzystującym pojazdy uprzedniobrane w leasing, nie powinna być obciążona jego ciężarem, gdyż nie jest finalnym jego konsumentem. Prawo do jego odliczenia to jedno z podstawowych elementów konstrukcyjnych, które odróżnia je od innych podatków, wobec czego jakiegokolwiek ograniczenia w realizacji tego prawa powinny być wyjątkowe i wyraźnie wskazane w przepisach prawa wspólnotowego.

Sąd, uznając stanowisko wnioskodawcy, przyznał, że spółce przysługuje prawo do odliczenia podatku naliczonego. Wprowadzone przez firmę zasady użytkowania danych pojazdów eliminują możliwość wykorzystywania ich w celach prywatnych. Działania pracowników, w tym obowiązek parkowania w rejonie ich zamieszkania, są ściśle związane ze specyfiką działalności przedsiębiorstwa. Zasady są objęte kontrolą, więc założenie Ministra Finansów, że obowiązek ten nie wyklucza możliwości wykorzystania ich w innym celu, niż służbowym, było błędne.

Kolejne lata nie przynosiły żadnych lepszych perspektyw na definitywne rozwikłanie tej kwestii, aż do roku 2017, w którym to NSA wydał dwa niezwykle ważne wyroki. Jednym z nich jest wyrok NSA z dnia 21 lutego 2017 r.⁷, dotyczący

⁶ Wyrok Trybunału z dnia 15 stycznia 1998 r. w sprawie C-37/95 Belgische Staat v. Ghent Coal Terminal NV.

⁷ Sygn. akt I FSK 1200/15, opubl. w CBOIS.

zasad odliczenia podatku naliczonego od wydatków związanych z eksploatacją samochodów.

W rozstrzyganej sprawie spółka zajmująca się handlem, zatrudniająca pracowników jako przedstawicieli handlowych na obszarze całej Polski. Miejscem pracy był lokal, znajdujący się w jednym z województw, w związku z czym, pracownik zaczynał i kończył swój dzień 30-kilometrową podróżą z domu do pracy i z powrotem. Dodatkowo obszar, który obsługiwali, był w obrębie ich mieszkań, a nie siedziby spółki, dlatego udostępniono im samochody. Składając wniosek o możliwość skorzystania z prawa odliczenia 100% VAT-u, Spółka wskazała, że pojazd spełnia wymogi konstrukcyjne, że zamontowano w nim system GPS i stworzono regulamin, w którym ustalono zasady jego użytkowania, a bezpośredni przełożony prowadzi szczegółową weryfikację ewidencji przebiegu pojazdu. Ponadto podkreśliła, że ze względu na charakter pracy, ponieważ siedziba znajduje się bardzo daleko od miejsca zamieszkania pracownika, racjonalne jest przyjęcie, że pracownik rozpoczyna korzystanie z pojazdu do celów służbowych już w momencie wyjazdu z miejsca zamieszkania, a kończy z chwilą dojazdu do niego.

Niestety Minister Finansów, po raz kolejny, nie zgodził się ze stanowiskiem wnioskodawcy, podkreślając, że procedury stosowane przez spółkę nie wykluczają możliwości wykorzystywania ich do celów prywatnych.

Możliwość parkowania pojazdu pod domem powoduje, że zasady mające uniemożliwić prywatny użytek, nie mogą obiektywnie tego wykluczyć. Po usilnych, lecz mało efektywnych staraniach, organ wniósł skargę kasacyjną i sprawa trafiła do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

NSA rozpoznając niniejszą sprawę, przywołał wyrok z 16 października 1997 r. w sprawie C-258/95 Julius Filibeck Söhne GmbH and Co⁸, w którym T.S.U.E. przesądził, jako zasadę, że nieodpłatny transport, jako usługa przewozu z miejsca zamieszkania do miejsca pracy, zapewniany przez pracodawcę, powinien być traktowany jako wykonywany w zasadzie na własne potrzeby. Niemniej jednak podkreślił, że w sytuacji, kiedy ze względu na pewne okoliczności utrudniające znalezienie odpowiednich środków transportu lub zmienny charakter pracy, pracodawca jest zmuszony zapewnić transport pracownikom, wykonywane usługi przewozu traktuje się jako usługi służące celom związanym z działalnością gospodarczą. Zaakceptowane odstępstwo od przywołanej zasady jest ściśle związane ze stanem faktycznym sprawy, na co również zwrócił uwagę Sąd.

NSA uznał, że Spółka wskazała na mechanizmy i zasady pozwalające jej na pełne odliczenie podatku VAT od wydatków na zakup paliwa i eksploatację samo-

⁸ Wyrok Trybunału z dnia 16 października 1997 r. w sprawie C-258/95 Julius Filibeck Söhne GmbH and Co.

chodów. W jego ocenie należy uznać, że dojazd do pracy powinien być traktowany jako czynność związana z działalnością spółki. Skarżąca realizuje postulat wyłącznego wykorzystania poprzez stworzenie regulaminu, zamontowanie systemu GPS i prowadzenie ewidencji przebiegu pojazdów. Racjonalnie i w sposób uzasadniony wskazała powody, dla których pojazdy parkowane są poza siedzibą.

5. Kontrowersje związane z wynajmowaniem pojazdu i zagrożenie podwójnym opodatkowaniem

Kwestia prawidłowej kwalifikacji podróży pracownika pojazdem służbowym z miejsca jego zamieszkania do pracy budzi wciąż wiele kontrowersji. Rok 2017 zapoczątkował nową, negatywną linię orzeczniczą, głoszącą, że służbowy samochód używany poza godzinami pracy w celach osobistych nie daje pracownikowi prawa do pełnego odliczenia podatku VAT. Dzieje się tak również w sytuacji, kiedy udostępniany jest na podstawie umowy najmu. Pierwszym, niekorzystnym rozstrzygnięciem w sprawie odliczenia 100% podatku VAT od samochodów firmowych, był wyrok NSA z dnia 11 kwietnia 2017 r.⁹. Wykładnia sądu wskazuje, że art. 86a ust. 4 ustawy o podatku od towarów i usług jest „martwy” (Pokojska i Zalewski, 2017).

Jednym z najnowszych orzeczeń, kontynuujących negatywną linię orzeczniczą, jest wyrok NSA z dnia 12 lipca 2017 r.¹⁰. Stroną prowadzącą spór była firma zajmująca się inwestowaniem w budowę nieruchomości budynkowych (firma deweloperska). Składając wniosek o wydanie interpretacji, wyjaśniła, że prowadzenie najmu samochodów pracownikom jest działalnością pomocniczą, ale zostanie to wpisane jako zakres prowadzonych usług.

Założeniem jednostki było wykorzystywanie pojazdów na potrzeby własne, takie jak transport pracowników i towarów, jednakże po godzinach można je było wynajmować pracownikom. Stawkę wynajmu obliczano na podstawie przejechanych kilometrów, a pracownicy otrzymywali finalnie faktury. Dodatkowo firma wskazała, że dopuściła się wszelkich starań, aby uniemożliwić wykorzystywanie pojazdów w celach prywatnych pracownika, poza najmem. Działania polegały na prowadzeniu ewidencji przebiegu pojazdów i sporządzeniu regulaminu jak z nich korzystać. Wobec tego uznała, że przysługuje jej prawo do pełnego odliczenia podatku VAT i stanowczo broniła stanowiska, że auta wykorzystywane są wyłącznie do działalności gospodarczej.

⁹ Sygn. akt I FSK 1721/15, opubl. w CBOIS

¹⁰ Sygn. akt I FSK 1987/15, opubl. w CBOIS.

Innego zdania był natomiast Dyrektor Izby Skarbowej, który stwierdził, że odpłatny najem pojazdów, choć jest usługą opodatkowaną VAT, nie oznacza, że auta są wykorzystywane jedynie do prowadzenia działalności gospodarczej. Zastosowane przez jednostkę procedury nie dają gwarancji użytkowania ich w celach prywatnych. Ponadto podkreślił, że cena najmu otrzymana w oparciu o zastosowaną politykę ustalania ceny, tzw. kilometrówkę, nie jest adekwatna do cen rynkowych, gdyż stawki stosowane przez profesjonalne firmy zajmujące się wynajmowaniem pojazdów, są zupełnie inne.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku był w opozycji do twierdzeń Dyrektora. W jego mniemaniu firma mogłaby skorzystać z prawa do pełnego odliczenia podatku VAT, gdyż wykorzystuje je wyłącznie do prowadzenia działalności i żaden z przepisów ustawy nie nakłada obowiązku przeliczania ceny najmu na poziomie cen rynkowych. Niestety NSA uchylił przywołany wyrok podkreślając, że pracodawca, który oddaje pojazdy do dyspozycji pracownikom, na podstawie umowy najmu, nie wykorzystuje go tylko do prowadzenia działalności gospodarczej, ale do użytku mieszanego. W związku z tym firma będzie miała prawo odliczyć jedynie 50% podatku VAT (Zalewski, 2017).

6. Podsumowanie

Prawo do pełnego odliczenia podatku VAT jest instrumentem bardzo pożądanym przez przedsiębiorców. Bogate orzecznictwo krajowych sądów administracyjnych daje możliwość i wskazówki, jakie działania należy podjąć, aby z niego skorzystać. Niestety, tendencja, jaką można zaobserwować, znacząco odbiega od ich wyobrażeń. Sądy coraz częściej wydają negatywne orzeczenia, odwołując się do kluczowego problemu: czy oddawanie do użytku pojazdów jest związane z działalnością firmy, czy nie. W efekcie jednostki uzyskują prawo do odliczenia jedynie 50% podatku naliczonego przy zakupie oraz eksploatacji pojazdu. Dodatkowo firma będzie zmuszona do odprowadzenia podatku do urzędu skarbowego, w sytuacji, kiedy odpłatnie udostępniania pracownikom pojazdy. Niemniej jednak przedsiębiorcy nie powinni tracić nadziei. Może Naczelny Sąd Administracyjny dostarczy im jednolitych kryteriów, które zażegnają wszelkie dotychczasowe rozbieżności.

Bibliografia

- Bartosiewicz, A. i Kubacki, R. (2004). *VAT, komentarz LEX*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- Małecki, P. (2011). *Dotacje w prawie podatkowym. Dokumentacja i rozliczanie*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.

- Militz, M., Dominik-Ogińska, D., Bącal, M. i Siennicki, T. (2013). *Zasady prawa unijnego w VAT*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- Mudrecki A. (2011). *Rola sądów administracyjnych w harmonizacji podatków w Polsce*. W: D. Dominik-Ogińska, M. Militz, A. Mudrecki, P. Ogiński, A. Pomorska i P. Wróbel, *Harmonizacja prawa podatkowego w Unii Europejskiej*. Warszawa: Instytut Wydawniczy Euro Prawo.
- Pokojska, A. i Zalewski, Ł. (2017). Wyrok NSA prowadzi do podwójnego opodatkowania aut. *Dziennik Gazeta Prawna*, 73.
- Szafarowska M. (2008). *Leksykon leasing i motoryzacji. Podatki w kontekście leasingu*. Wrocław: IPM. Patron wydania Masterlease.
- Sokołowska-Strug, E., Breda, M. i Garbula, A. (2004). Samochód w firmie, prawidłowe zasady rozliczania. *Dziennik Gazeta Prawna*.
- Zalewski Ł. (2017). Najem aut pracownikom nie daje prawa do odliczenia 100 proc. VAT. *Dziennik Gazeta Prawna*, 124.